

**LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN**

DOM
2009-04-28
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
7484-09
7512-09
Rotel 225

SÖKANDE

Aktiva Händer AB, 556777-4160
Järnåldersringen 589
136 65 Haninge

Teckenspråkstolkarna söder AB, 556769-4236
Hasselstigen 106
141 71 Segeltorp

MOTPART

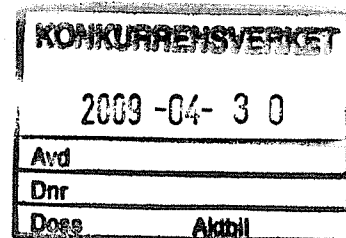
Arbetsförmedlingen
c/o Juridiska Avdelningen
113 99 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling; överlämnat mål från Länsrätten i Göteborg

DOMSLUT

Länsrätten bifaller Aktiva Händer AB:s och Teckenspråkstolkarna Söder AB:s ansökningar och förordnar att Arbetsförmedlingens upphandling avseende teckenspråkstolk (Dnr Af-2009/004045) ska göras om.

Dok.Id 422915

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: lansrattenistockholm@dom.se	08-561 680 01	måndag – fredag 09:00-15:00

YRKANDEN M.M.

Arbetsförmedlingen har genomfört en upphandling avseende teckenspråkstolk. I ett tilldelningsbeslut den 6 april 2009 antogs elva leverantörer.

Aktiva Händer AB (mål nr 7484-09) och Teckenspråkstolkarna söder AB (mål nr 7512-09) ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att länsrätten upphäver tilldelningsbeslutet samt att man vid omprövningen bortser från skall-kravet att anbudsgivarna ska ange pristillägg för tolkinsats från annat språk än svenska. Aktiva Händer AB och Teckenspråkstolkarna söder AB (bolagen) anför följande. Arbetsförmedlingen har i det grundläggande upphandlingsunderlaget begärt in priser på tjänster avseende teckenspråkstolkning. Något krav på att tolkinsatsen skulle avse något annat språk än svenska fanns inte i underlaget. I ett tillägg som publicerats på arbetsförmedlingens hemsida den 25 februari 2009 framställs skallkravet att man ska ange pristillägg för tolkinsats från annan språk än svenska. Tillägget har väsentligen ändrat förutsättningarna för upphandlingen då det tillkom mycket sent i förfarandet. Tillägget är mycket oprecist utformat, Arbetsförmedlingen kan kräva tolkning på fritt språk i världen oavsett hur vanligt förekommande språket är. Skrivningen måste anses som ett oskäligt avtalsvillkor då ingen anbudsgivare med trovärdighet kan lämna ett seriöst bud på ett tolkuppdrag med ett icke definierat språk.

Arbetsförmedlingen bestrider bifall till ansökningen och anför huvudsakligen följande. Enligt förfrågningsunderlaget avsnitt 7.4 kan eventuella frågor ställas senast den 27 februari 2009. Vidare står i avsnitt 7.5 att Arbetsförmedlingen kan komma att göra ändringar och rättelser i förfrågningsunderlaget under anbudstiden. Då fråga inkommit som föranledde en ändring av efterfrågat pris publicerades den 25 februari 2009 ändring och tillägg av text i förfrågningsunderlaget. Arbetsförmedlingens bedömning var att ingen förändring av anbudstiden var aktuell. – Arbetsförmedlingen har inte

specificerat vilka språk som skulle kunna vara aktuella utöver svenska. Detta bl.a. beroende på att myndigheten inte på förhand vet vilka tolkbehov som kan finnas, vare sig språkmässigt eller i omfattning. I avsnitt 5.3 anges att vid avtal med flera leverantörer kommer avropsordning att tillämpas. Den leverantör som lämnat lägst pris nyttjas i första hand. Om en leverantör inte kan åta sig uppdraget inom en vecka efter avrop, får uppdraget gå till den leverantör som står som nummer två i turordningen. – Bolagen har inte begärt överprövning av förfrågningsunderlaget. – Bedömningen i den aktuella upphandlingen har vilat på affärsmässiga och rättvisa grunder. Bedömningen har skett enligt i förväg deklarerat sätt. Förfrågningsunderlaget uppfyller därmed kraven på förutsebarhet.

DOMSKÄL

I 1 kap. 9 § LOU anges att upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingen på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i lagen och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten, enligt 16 kap. 2 § första stycket samma lag, besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts.

Länsrätten gör följande bedömning.

Av utredningen i målet framgår att Arbetsförmedlingen genom sitt förfrågningsunderlag daterat den 5 februari 2009 bjöd in leverantörer att lämna anbud. Anbudstiden gick ut den 10 mars 2009. I förfrågningsunderlaget angavs, under punkten 7.5 följande. ”Arbetsförmedlingen kan komma att

göra ändringar och rättelser i förfrågningsunderlaget under anbudstiden. Det åligger leverantören att kontinuerligt besöka [Arbetsförmedlingens hemsida, länsrättens anm.] för att hålla sig uppdaterad under pågående upphandling.” På nämnda hemsida publicerades den 25 februari 2009 ett tillägg till förfrågningsunderlaget innebärande att ett skall-krav tillfördes förfrågningsunderlaget genom att anbudet även skulle innehålla uppgift om pristillägg för tolkinsats per timme på kvällstid samt dagtid, från annat språk än svenska.

LOU saknar regler för hur ett förfrågningsunderlag ska vara utformat eller vilka förutsättningar som finns för att ändra förfrågningsunderlaget genom att t.ex. efter förfrågningsunderlagets offentliggörande tillföra nya skallkrav.

Regeringsrätten uttalade i RÅ 2002 ref. 50 att ett affärsunderlag ska vara så klart och tydligt utformat att en leverantör på grundval av detta kan avgöra vad den upphandlande enheten tillmäter betydelse vid upphandlingen. Vidare att de skiftande förhållanden som förekommer i det ekonomiska livet gör att även förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp lagen om offentlig upphandling inte träds för när.

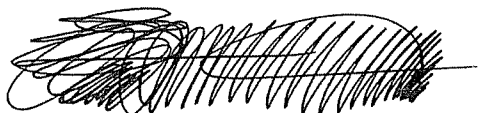
Två av dessa principer är likabehandlingsprincipen och transparensprincipen. Dessa innebär att alla potentiella leverantörer ska ges lika förutsättningar att delta i upphandlingen samt att upphandlingen ska präglas av öppenhet och förutsebarhet. Det åligger därför den upphandlande myndigheten att tillse att samma information lämnas till alla leverantörer och att informationen finns tillgänglig för alla leverantörer samtidigt. Vidare åligger det den upphandlande myndigheten att ge samtliga leverantörer samma förutsättningar för anbudsgivning. Detta ställer krav på att förfrågningsunderlaget ska vara klart och tydligt utformat och innehålla samtliga krav på

det som upphandlas. Förändringar av förfrågningsunderlaget som är att betrakta som väsentliga bör mot denna bakgrund inte vara möjliga att genomföra (jfr. Kammarrättens i Jönköping dom den 28 augusti 2008 i mål 2016-09).

Det av Arbetsförmedlingen nytillkomna skall-kravet om tolkinsats från annat språk än svenska har tillkommit i ett sent skede av anbudstiden. Förändringen av förfrågningsunderlaget kan, liksom bolagen påpekat, få stora konsekvenser för eventuella leverantörer, t.ex. genom att förhandlingar med underleverantörer kan komma att krävas för att leverantören ska kunna uppfylla de nya kraven. Skall-kravet måste anses väsentligen ha förändrat förutsättningarna för upphandlingen och kan inte sägas uppfylla de krav på framför allt förutsebarhet som uppställs vid offentliga upphandlingar.

Mot denna bakgrund och då bolagen genom Arbetsförmedlingens förfaringssätt har kunnat komma att lida skada föreligger skäl för ingripande enligt LOU. Det fel som begåtts i upphandlingen har påverkat det uppsökande skedet. Någon annan åtgärd än att upphandlingen ska göras om kan således inte komma i fråga. Vid dessa förhållanden finns inte skäl att pröva övriga invändningar som bolagen framfört. Ansökningarna ska bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv 3109/1a).

Kurt Björk

Rådman

Föredragande har varit Carina Olofsson.

